

1934 - Arthur Wing Pinero] شانونوس و نهکتري بهناوبانگي کوتايي سهردهمي فيکتوريابي له بریتانیا له " گوزهرگهی نیوهراس"دا، [یوگنه والتیر [Ugene Walter] له " تهواو دراو" و ژمارهیهکی زوری تر له نووسهران، قسهیان له باره یی بهرهمی، ماندوکهری، نازاروی و کورتهینانی هاوسهری وهک هوکاریکی هاوناهاهنگی و تیگهیشتن ددهنه بهریاس و لیکولینهوه.

لیکولنهری کومه لایهتی بهریار، هرگیز پروا به خوی ناهینی له بهرام بهر پاساوه روکه شه ناسراوه گهلپیهکاندا. وی ده بیت له چونیتهی ژبانی خویی رهگه زهکان به شیوهیهکی قولتر سهرنجی بداتی، تاوهکو بوی دهرکهوی که بوی هاوسهری فره کاره ساتباری خوی نیشانداده دات.

[نیدوارد کارپینتر 1844- 1929 نووسری سوشیالیستی بریتانی، له دهستی که رانی بزوتنهوی نانارکوسه ندی کالیزم و پشینیوانی له هاوهره گهزبازان] پییوایه که له پشت هر هاوسهریه که ره گهز ههیه. ژینگهیهکی فره جیاواز لهیهک، که ژن و پیاو ده بیت به شیوهیهکی نامو بهیهک تیایدا بمیننهوه، لیکدا براو به هوی خورافهوه، خو و ریساوه. هاوسهری هیژ و توانای گه شه ی زانیاری و ریزی بهرام بهر بوی هردوولا، که به بی نهوانه هر ده زگهیهک چاره نووسی شکسته، نییه.

[هینریک نیبسن 1828 - 1906 شانونوسی بهناوبانگي نهرویزی، نووسری " یانهی بوکوشوشه"]، که دزی گشت درو کومه لایه تییهکانه، بوی ههیه یه که م کس بووبیت، که دهرکی نه م نه م راستیهی کردب. نورا [یهکن له که سایه تییهکانی شانونی یانهی بوکوشوشه] هاوسهره که یه جیندلی، به لام نهک له بهر نهوهی که له دست نهرکهکانی هیلاک بوو یا له بهر نهوهی که ههستی به پیداو یستبونی مافی ژنان دهرکرد (به جوهری که بوی ههیه ره خنهرگی ها که زایی گومان بکات)، به لکو له بهر نهوهی که نهوهی که نهوهی که بوی دهرکهوتبوو که بوماوهی 8 سال له گهل که سیکی نامودا ژیاوو و چوو بوو ژیرباری منالهکانی. نایا بهم پییه هیچ شتیک له تمه نیکي هاوبه شمی نیوان دوو نامو پیکه نیوانی و په ست تر ههیه ؟ گویا هیچ پیداو یستیهک له لایه ن ژنهوه بوی ناسینی پیاو له نارادا نییه، ته نیا شتیک که له روانگه وییهوه گرنگی ههیه پاشه که هوی داها تهکانی پیاو. بهم پییه تا نهوه ندهی که ده گهریتهوه سهر پیاو چ شتیک بوی ناسین ههیه نهوهی لیده ره که که ژن روا له تیکی جوانکیله و روو له دهری هه بیت؟ سهره بری نه م هیشتا که نه م باوهره مه زه به بهمان نه خستوته برو، که پییوایه ژن خاوه نی گیان نییه [!]، نهوهی که وی ته نیا نافهرینداریکی رووته بوی پیاو، که له په راسوی پیاو دروستکراوه و ته نیا بوی ناسوده یی و نارامی نهوهی پیاو گهوره و به هیزه که له سیبهری خوشی دهرسی هاوتته بوون.

لهوانهیه چونیتهی که می که رهستهی نهوه جیهی، که ژنی لی بهر هه مه نیراوه لپیرسراوی پهستی و ی خواری وی بی! له هر باریکدا، گهر ژن خاوه نی گیان نییه، نیر چ شتیک له مهر وی بوی زانین ههیه؟ بیجگه لهوهی، هرچی ژنیک گیان و دهرونی بچوکتري هه بی، داراییهکانی وی وهک هاوسهریک زیاتر دهن و ناسانتر و خیراتر دهواتیت خوی له هاوسهره که یدا بتوینتهوه. نهوه ملدانی کویلانیه به به بانتر بونی پیاو که پیکهاتهی هاوسهری له م ماوه دوردریژدها دهست لینه دراو هیشتوتهوه. هه نوکه لهویوه که ژن ده گهریتهوه شونی خوی، پهیکه ره ی پیروژ و پاریزراوی هاوسهری به ره به ره لاواز دهن و هیچ جوهر دلدانهوه و ناخه لکیسانیکی سوزای ناتوانیت بهری پیبگری.

هر له مندالییهوه، به کچ دهوتریت، که هاوسهری دوا نامانجی نهوه ده بیت، به مجوره په روه رده و راهینانی وی، ده بیت به رهوه نه م نامانجه ناراسته بگری. وی، وهک بهرخی پاییز بوی سهر برین، بوی وهها کاریک نامادهیه. له م باره دا، به دهسه پاچیهی تهواوه، وی که متر له پیشه وهریک له مهر کاره که ی، مافی زانینی له مهر رولی وهک هاوسهر و دایک ههیه. نه م شته بوی کچیک بهریژ، پیشه رمانه و ناشیرینه، که شتیک له بهره ی په یوهندی ژن و میردییهوه بزانی! بهلی، له بهر نا کو کبونی له گهل نابرومندی، پیویسته که به لنین و په یمانی هاوسهری شتیک قیزه ون بگری به پاکترین و پیروزترین پیکهاته، به جوری که به هیچ جوری بویزی پرسیار و ره خنه تیدا نه بی. له م باره دا نه م مامه له و تیروانینی پاریزه رانی هاوسهریه. به مجوره وی پیده نیته په یوهندییهکی هه تایی له گهل پیویک و خوی کچ وسهر گهردان، له خویزار و له راده به دهر له په یوهند به سروشتیترین و تهنروسترین (غریزه) واته سیکس له دهرهوهی هر پیوهریک خوی ده بیتهوه. به دلنایییهوه دهواتریت بوتریت، که ریژهیهکی زوری دلتهنگی، نانومیدی، بهرتهنگی و سکالا سروشتیهکان له هاوسهریهوه به هوی نا هوشیاری له مهر پرسگهلی په یوهست به سیکسهوه سهرچاوه ده گرن (که نه م شته وهک بهریزی و نابرومندییهکی گهوره ستایش دهری!) نه م به هیچ شیوهیهک زیاده روهی نیه، نه گهر بلین که شتیک فره تر له دانیشتوانی ولاتیک له بهر نه م راستیه نه فوساوییه لیکه له وه شاونه تهوه.

به م پییه، نه گهر ژن به راده ی پیویست پیگه ییو و نازاد بی تاوهکو نهینی و هیماکانی په یوهندی سیکسی بی دانپیانان و مؤلتهی ده ولت و کلیسا فیری، نهوا وی وهک هاوسهریکی نه گونجاو بوی پیویکی بهریژ [!] سزاوار ده مینتهوه (ریژیک که که له پوتیک و گیرفانیک پاره ده گریتهوه). نایا هیچ شتیک سوکایه تیکه رانه تر له تیروانینه ههیه، که ژنیک پیگه ییو، تهنروست و پر وزه و

ژیان و نارەزوومەندی، خواستە سروشتییەکانی رەتکاتەوه، نارەزومەندییە فراوانەکانی دەستەمۆکات و لەنیووبەریت، زیان بە تەندروستی خۆی بگەینیت و بێرکردنەوهی خۆی بەرتهسک کاتەوه، لە قوڵی ئەزموونی سیکسی، خۆی دوور بگریت بۆ ئەوهی کە پیاویکی باش پەیدا ببیت و وی وەک هاوسەرێک پەسەند بکات؟ نەمە بە ریکی مانای هاوسەری نەگەیینی. بەمجۆرە، دواجار بێجگە لە شکسوخواردن نەنجامیکی کەمی دەبیت؟ نەمە شتیکە، نەگەر چی گرنگی کەم نییە، ھۆکاریکە کە هاوسەری لە ئەوینداری جیادەکاتەوه.

سەردەم، سەردەمی واقیعیەتەکانە. ئەو سەردەمی کە رۆمیۆ و ژولیت بەگیانبەخشین لەبەرامبەر نەفرت و تورەیی باوکانیان دەستانەوه یا ئەو سەردەمی کە گرچن لەپیناوی ئەوینی خۆی خستە بەر تانە و تەشەری هاوسەریکە بەسەرچوو. گەر لە ھەندئ ھەلومەرجی کەم وینەدا، لاوان رینگە بەخۆیان بەدەن تاوھکو لە رۆمانسییەتی ئەوینی کە لە پیرەکانەوه سەرنجیانی راکێشاوه چیژی نیوەرگرن، سەرکوت و نامۆزگاری دەکرین تاوھکو پەسەند و مەنتیقی بن.

وانەیکە مۆرالی، کە بە کچان دراوہ ئەوہ نییە، کە نایا پیاو کارایی لەسەر ئەوینی وی داناوہ، بە چ رادەیکە لە خۆیدا ھەست بەم شتە دەکات؟ بەلام لێرەدا پرسیار ئەوہیە، کە "تا چەندە؟" تەنیا مەشخەلەئە لە ژیاوی واقیعی نەمریکەکاندا: نایا پیاو دەتوانی ژیاویک پیکەوہ بنی؟ دەتوانیت لە هاوسەرەکەمی پیاویکە؟ نەمە تەنیا پاساودەری هاوسەرییە. بەرەبەرە نەم نەندیشەبە سەرپای ھۆشی کچان پرەدەکات. خەونەکانی وی، مانگەشەو و ماچی ئەویندارانە، فرمیسک و خەندە نین. وی خەون بە گەران بۆ کربن و چەندەدان لەگەڵ فرۆشیاردا دەبینی. ھەژاری گیان و ناستنزی ھۆکاریکە کە لە دیاردەمی هاوسەریدا کراونەتە بنچینە. دەولەت و کلیسا ھێچ بۆچونیکی تر پەسەند ناکەن، تەنیا لەبەر ئەوہی، کە نەمانە ھۆکاریکە کە دەولەت پابەند بە چاوەدیری ژن و پیاو دەکەن.

بێگومان کەسانیک ھەن، کە ئەوین وەک تیگەیشتنیکی فراوانتر لە دۆلار و ریساکان لەبەرچاوە دەگرن. بەتایبەت نەم شتە بۆ ئەو چینە راستە، کە پابەندییە نابورییەکان ئەوانی ناچارکردوہ، کە پشت بەخۆیان ببەستن. گۆرانیکی گەورە لە پینگەئە ژندا، کە بەھوی ھۆکاریکی بەھیزوہ پیکەتوہ، ھەلبەتە گەورە و ناناساییە، کاتیکی کە نیمە سەرنج بەدەین کە نەم شتە لە ماوہیکەمی کوردتدا لە ژناتیکیدا کە پیندەننە مەیدانی پیشەسازیوہ رویداوہ. شەش ملیۆن ژنی موچە وەرگر، شەش ملیۆن ژن کە موچەمی یەکسانیان لەگەڵ پیاوان ھەبە تاوھکو بەھەرکیشی بکری، دزیان لێکری، لە نارەزاییەتی و مانگرتنەکاندا بەشداری بکەن، بەلانی تەناتە برسەتیش بکەن. شتیکە تر نییە سەرورەمی من !!! بەلانی شەش ملیۆن ھیزیکار لە پیشەمی جۆراوجۆردا لە بەرزترین کارە ھۆشیەکانەوه تا دژوارترین کاری جەستەمی لە کان و ھیلەکانی شەمەندەفەر، تەناتە ھەوالدەرەکان و بۆلیسەکان. بە دلناییوہ ئەوان لە کۆت و بەندی دەستبەسەری تەواو رزگاریان بووہ.

لەگەڵ نەمەشدا ژمارەیکە فرە کەم لە لەشکری ژناتی موچە وەرگر وەک شتیکە ھەمیشەمی پرسی کارکردن لەبەرچاوە دەگرن. پیاوان، بەبێ گۆیدانە ئەوہی کە چەندە پەکەوتە بووبن، وا رەھاتوون کە سەربەخۆ و پشتبەستوو بە خۆ بن. بەلانی منیش دەزانم کە ھێچکەس لە نابوری پشت شکینی نیمەدا واقیعی سەربەخۆ نییە. بەلام ھیشتاکە دامواترین جۆری پیاو نەفرتی لەوہ ھەبە، کە مەشخۆربیت بیت، لەھەر باریکیدا، ئەوہی کە ناوا وینا بکریت.

ژن پینگەمی خۆی وەک ھیزی کاری کاتی دادەنیت، کە لە یەکەمین ھەلدا دەخزیتە لاوہ. لەبەر نەم ھۆیە، کە ریکخراوکردنی ژنان لە یەکتییە کارگەرییەکاندا زۆر دژوارە. "بۆچ دەبیت من بە یەکتییەکەوہ پەبوہست بم؟ من بەنیازم کە شو بکەم، کە بیمە خاوەن کارخانە" نایا ھەر لە منالییەوہ فیر نەکراوہ، کە نەم پرسە وەک دوابانگەواز لەبەرچاوە بگریت؟ وی خیرا فیردەبن، کە مائەکەمی ھەرچەندە وەک کارخانە و زیندان زۆر گەورە نییە، بەلام خاوەن و پاریزی فرە وەفاداری ھەبە، کە ھێچ شتیک ناتوانیت ئەو رزگار بکات. نەگەرچی لە ھەمووی نازارای تر ئەوہیە، کە مائ لە چنگ کاری کریگرتە نازادی ناکات، بەلکو تەنیا نەرکەکانی زیاتر دەکات.

بەبێی دواترین ناماری دەرکراو لەلایەن کۆمیسۆنی "کار و موچە، زیادبوونی دانیشتان" 10% ی کارگەرانمی موچە وەرگر لە نیویۆرک هاوسەرییان کردوہ و ھیشتاکە دەبی وەک کارگەرانیک بەکەمترین بری ھەقەست لە جیھاندا، دریزە بە کارەکیان بەدەن. بەم لایەنە ترسینەرە، کاری سەختی مائەوہش زیاد دەبی و بەمجۆرە چ شتیک لە پاریزیگاری و راگرتنی مائ دەمینیتەوہ. لە راستیدا، تەناتە کچیک لە چینی نیوہنجیش ناتوانیت باس لە مائی خۆی بکات، لەوێوہ کە ئەوہ پیاوہ کە سنووری ھەلسورانی وی دیاری دەکات. گرنگیش نییە کە میرد، دلەردیکی ناژەل رەفتار یا دلداریکی خۆشوێستراو بی. ئەوہی کە دەموئ نیشانی بەدەم ئەوہیە کە، بەلانی، لە هاوسەریدا، بە نیازچاکمی پیاو، ژن دەبیتە خاوەن مائ (بەلام چ مائیک؟ مائە میردیک کە تیتیدا سالیانی سال ژیان دەکات) تاوھکو ئەوہی بەرە بەرە، سەرپای جیھانبینی لەمەر ژیان و کاروباری مرویی بە ناستیکی نزم و پەست و بی نرخ و ھێچی شوینیک (مائیک) کە تیتیدا ژیان دەکات دادەبزی! سەیر نییە نەم ژیانە لە وی بوونەوہریکی کورتەبین،

پرهه هوریا و وهرسکه بسازئ و ههروه ها ، هه رگیز سهیر نییه نه گهر بوونی وه ها ژنیک، پیاو له مال وه دهرنئ! ژن له ماله (زیندانی بیگارکیشیه) دا ناچیت هه ج جیییه، نه گهر بیهویت، جیییهک بۆ رۆیشتن شک نابات! له لایهکی ترهوه، بهسه بردنی هه رچهنده سهردهمیکی کورتی ژن و میزدایهتی بهسه، تاوهکو هیزی ژن بۆ ژیان دهرهوهی خیزان له نیو بهریت. بهره بهره له روخسار و خۆدهرخستندا بی سهرنج دهبن، قهلهو ماندوو دهبنیت به شیوهیهک، که پیاو رووی لیوه دهگێڕئ و تهناههت فرهتر رقی لیده بیتهوه. چه باریکی دلتهنگه رانهی شهراوییه، نا؟!]

به لام له باره ی منالهوه چی؟ نه گهر هاوسهری نه بوایه، چۆن ده پاریزران؟ له بهرتهندا نه مه گرنگترین پرس نییه له هاوسه ریدا؟ یان نه خیر؟ فیل و تهلهکه بازییه! به هه بوونی پاریزگاری هاوسهری له منالان، هیشتا که ههزاران زارۆک، دهسکوئا و بی خان و لانهن. له گهل بوونی هاوسه ریدا، یانه ی بیسه ره شتان و (دارتادیب) زیندانی منالان رۆژه رۆژ فرهتر دهبن. «دامه زراوه ی بهرگرتن له لیدانی منالان» رۆژانه له گهل سه دان پهروهنده له مه بر خراپ جو لانهوه ی دایکان و باوکانی «میهره بان» [!] رووبهروو دهبنهوه، بهو هیوایهی که بۆ منالانی بیچاره، سه ره پانهیهکی ناسایش تر و میهره بانتر دابین بکات؛ کاریک که نهو روکه، شانازییه که ی دهریته پال [Gerry Elbridge - 1744 - 1814] جیگری سه رو ککو مار نه مریکا.

له وانیه که هاوسهری نهو توانایه ی هه بی، که نه سپیک بهریته سه رکانی، به لام نایا تیرناوی دهکا؟ له وانیه یاسا، باوکی که خه رچی مال و منالی نه کیشی دهسگیر بکات و بهرگی تاوانباری بکاته بهر، به لام نایا بهم کاره برسیهتی منالان له نیوده چیت؟ نه گهر باوگا کاریکی بۆ موچه به دهسه ته نینان نییه، نه گهر شوناس و ناویشانی به کردنه سه رجاده ی مناله که ی دهشاریتهوه، نه ی رۆلی هاوسهری چیه؟ یاسا به کاره بریت تاوهکو پیاو بکیشنه پای دادگه ی «دادوه ری» و دواتر له پشت ده رگه داخراوه کانهوه، دادوه رانه بیشارنهوه؛ به لام دواجار، جی خالی هیزی کاری باوک به منالی بیسه ره شت دهریت، نا، نه مه مافی ههریمی دادگه ره. منالان له گهل به ره وه ری نانومیدکه رانه ی باوکانیک که بهرگی خهت خه نیان پۆشیوه، ژیان بهسه ره دهبن. هاوسهری که به پاریزه ری ژیان ده ژمیردریت، بیجگه له کاره ساتی نه فره تاوی و شومه. نه م پاریزه ره قیزونه و وهرسکه ره، به خراپه و سوکیه تی شاروه، پله و که سایه تی مرۆبی تیکده شکینن، نه مه پاریزگارییه که که له م ریسا میکرو باوییه چاو ه روان ده کړیت.

هاوسهری هاوشیوه ی سه رمایه دارییه (سیسته میک که نهویش وهک هاوسهری باوکسالارانهیه). مافی رهوا ی مرۆف پیشیلده کات، بهر به گه شهو پیگه بیینی ده گړیت، جهسه ی ده شتوینی، له نه زانی و لاوازی و وابهسته ییدا رایده گړئ. پاشان، دامه زراوهیهکی خیرخوازی دادمه زرینی تاوهکو دوا هه مین سه رچاوه ی دهروون بهرزی مرۆف گه شاهوه کات. هاوسهری، ژن دهکاته مشه خۆر، بارگرا نی، نانه خۆر. له ژیاندا توانایی رو به ورو بوونه وه ی لیدهسه تینتیهوه، هوشیاری کومه لایه تی له نیوده بات، تیروانین و خه یالی له په لویو ده خات و پاش تهواووونی نه مانه، پاریزگاری لی کردنی سۆزاوی و لاوازی لای نه رانه ی دهسه پینیت. داویکی هه لکه له تینه رانه، ناوه ژوو کردنیکی ناشکرا. گالته جاریه که (به مله وری بیسه رده) یاری به که سایه تی مرۆف ده کات.

نه گهر دایک بوون، بالایی سه روشتی ژن بی، نه ی بۆچی باس له نهوین و نازادی ده کهن؟ به لام هاوسهری ناوات و ناره زووی ژن دهسوتینی و دوکه له که ی به یا دها. نایا به ژن نالین، که «به به به دایک تاوهکو گه شه بکه ی»؟ نایا نه مه ریگر نییه له گه شه ی ژن؟ نایا سه ربادان له خۆفه رۆشتن له پینا و به دهسه ته نیانی دایکایه تی به مایه ی شه رم و نهنگی نازانن؟ نایا نه وه ته نیا هاوسهری نییه، که دان به وه ها دایکایه تییه کی زۆره ملن و قیزه وندا ده نیت؟ نه گهر مه به ستیان له دایکایه تی به ره مه می هه لێ ژاردنیکی نازادانه، نهوینیک، به ره مه می خۆشی و سۆز بوویه، به هه ج جۆریک ناماده نه ده بوون کاریکی وا بکه ن، که که کلاوی تاوانباری بخریته سه ر نافریده که ی و به مۆری ترسناکی زۆلی بانگی بکه ن. هاوسهری بۆ بیناوه رۆ ک کردنی نهو شتانه بووه که پاگه ندی بۆ ده کات، هاوسهری به تاوانگه لیک دژ به دایکایه تی بۆ هه میشه له خۆشه و یستی بیبه شکراوه.

نهوین به هیزترین و قولترین توخمی ژیان، مژده ده ری هیوا، خۆشی و شادی؛ نهوین سه رباده ره له گشت یاساکان، گشت ریگه وتنه کان؛ نهوین نازادانه ترین و پرمایه ترین دهستمایه ی چاره نووش؛ چۆن ده توانریت ناوا هیزیکی کارا له گهل ریسا ی پهستی ده ولته تی- کلیسای منال خسته وه به یهک بچوینریت؟

نهوینی نازاد؟ مه گهر نهوین بیجگه له نازادی ده توانیت شتیکی که بیت؟ له وانیه به توانریت میشک بکردریت، به لام نهوین هه رگیز. له وانیه به توانریت به سه ره جهسته دا زانی، به لام به کار بردنی گشت هیزه کانی سه رزه مین ناتوان به سه ره هیزی نهویندا سه رکه ون. ده توانریت دهست به سه ره ولاتی زوردا بگیریت، به لام به سه ره نهویندا هه رگیز. ده توانریت گیان کۆتوزنجیر بکړیت، به لام له به ردهم نهویندا بیجگه له گرفتار بوونی ناتوانریت هه ج کاریک بکړیت. ده توانریت وهک پادشایه ک له سه ره ته خت دانیشیت و به ده زگه ی پانو پۆری مله و رانه وه فه رمان ده رکه ییت، به لام به بی نهوین گشت نه مانه بیبایه خن. هه ژارانه ترین که لاوه به تیشکی نهوین پرژیان و گهرم و رازاوه ده بن. به نهوین لاوازیترین هه ژار ده بیته ده وله مه ندرتین پادشا. نه ری، نهوین نازاده؛ بیجگه له نازادی له هه ج شوینیک نیسته چی نابئ. نهوین، له نازادیدا، له خۆی پرده بی. نه گهر نهوین له شوینیک ره گ داکوتی، هه ج یاسا و ریسا یه ک، هه ج دادگه یه ک ناتوانیت ریشه کیشی بکات. باشه نه گهر زهوی نه یار (بایر) بیت، هاوسهری چۆن ده یه وئ بیته بهر؟ نه م شته، وهک دوا په له قازیی نانومیدانه ی ژیان به راهمه ره رگ.

نهوین پنیوستی به پاریزگار نییه؛ چونکه پاسهوانی خویه تی. تا سه رده مینک که وه چه و نهوه ی مرۆف ره گیان له نهویندا بی، هه ج منالیک بی سه ره نا و برسی نابیت و چیت رهست به نه بوونی سۆز ناکات. من باوه رم به مه هه یه. من ژانیک ده ناسم که به

نهوینداری بهرامیهر پیوانیک که له‌رستیدا خوشیانویستن، له‌خویان دایکانیکی نازادیان چیکرد. منالانی هاوسهری، له‌تاو نه‌بوونی سهریهرشتی، گرنگیپیدان و له‌خویردوویی نازارده‌کیشن؛ له‌کاتیکدا که دایکی نازاد [مه‌بست له دایکایه‌تییه به‌بی هاوسهری] توانای به‌خشین گشت نهم شتانه‌ی هه‌یه.

پاریزهرانی رابه‌رایه‌تی و سهروه‌ری، ترس و گومانیان له سهره‌لانی «دایکایه‌تی نازاد» هه‌یه، نه‌کا نه‌و دستک‌هوت (امتیاز) نه‌ی له‌جیکه‌وته‌یی هاوسهریدا به‌دهستیان هینان، له‌دهستیان بدن. بی هاوسهری، کی ده‌جیته شهر؟ کی پاره به‌دهست دینی؟ نه‌گهر ژنان له‌منال دروستکردنی بی به‌ندومهرج خو لادن، نیدی کی ده‌بیته پویس و زیندانه‌وان؟! پادشا و سهرۆکۆمار و سهرمایه‌دار و که‌شیشه‌کان، هه‌مووان هات و هاوارایانه "خه‌لکینه، خه‌لکینه"؛ خه‌لکانیک، که ده‌بیته مانه‌وه (خو‌راگرتن) بیان به نرخی گۆرینی ژن به نامیریکی روت (ته‌واو)، دابین بکریت. له روانگه‌ی نه‌مانه‌وه هاوسهری، ده‌ریچه‌ی دنلیاییه بۆ پیشگرتن له واقیعیته‌ی ترسناک و زیانبه‌خشی داچله‌کانی سیکسی ژن. به‌لام ته‌واوی نهم هه‌وله سهرکرانه بی سهره‌نجام ده‌میننه‌وه. گشت فه‌رمانه کلیساییه‌کان، زالی ریساکان و سه‌پاندنه یاساییه‌کان بی‌سوود ده‌بن. ژنان نایانه‌وی چیتر له به‌ره‌مه‌نیانی نه‌وه‌یه‌کی نه‌خۆش و لاواز و بیکه‌لک، که بار و توانای هاتنه‌ده‌روه‌ی له چنگ نه‌بوونی و کۆیله‌تیدا نییه، هاویه‌ش بن. له‌به‌رامیهردا، منالانی باشت و که‌متر ده‌خوازن، که گشتیان به‌ره‌می هه‌لیژراندنی نازادانه و هه‌مووان له ژیر سایاتی نه‌ویندا په‌روه‌ده بووین؛ نه‌ک نه‌وه‌ی، که له نه‌نجامی زوره‌ملییی هاوسهری له‌دایک بووین. فه‌یله‌سوفه مۆرائیسته‌کاتمان، هیشتاکه فه‌رشت ماوه له‌بهره‌ی هه‌ست به‌ لئیرسراوه‌تی کردن به‌رامیهر منالان فیرین، نه‌رک و په‌یامیک که به‌ نه‌وینی نازاد له سینه‌ی دایکا بۆ هه‌میشه‌ بیدار ده‌میننیه‌وه. ژن، جوانی به‌دایکیوونی به‌ریزانه ناگۆریته‌وه به‌ له‌دایکیوونی بوونه‌وه‌ریک، که پریاره له که‌شیکه‌ی بۆگهن و مه‌رگیباردا له‌دایک بیته. نه‌گهر بریارین بیته دایک، پییخۆشه‌ باشتترین و به‌نرخترین نه‌و شتانه‌ی که هه‌یه‌تی، به‌ ناهه‌ریده‌که‌ی به‌خشینت. ژیان له‌گه‌ل منال، نامانجی وییه؛ وی ده‌زانی، که ته‌نیا به‌م نامانجه ده‌توانیت له ناهه‌راندنی ژنان و پیوانی شیاودا به‌شدار بیته.

نیبسن، هه‌لیبه‌ته له ویناکردنی نالقینگ دا ده‌رکیکی رۆشنی له دایکیکی نازاده هه‌بووه. نالقینگ، دایکیکی نمونه‌یی بوو، چونکه له هاوسهری بوارد (پشتی کرده هاوسهری) تاوه‌کو فرینی گیانی ببینن، تاوه‌کو بگه‌ریته‌وه سهر که‌سایه‌تی خۆی، تاوه‌کو گیانی بیته‌وه‌بهر و به‌توانا بیته. نه‌فسوس که نه‌یتوانی نازیزی ژیان، نۆزفالد رزگار بکات، به‌لام تیگه‌یشت که نه‌وینی نازاد، تاکه رۆخساری جوانی ژیان. که‌سانیک که وه‌ک نالقینگ، بۆ راجه‌نینی گیانیان، خوین و نه‌شکیان رشت بۆ هوشیاربوونه‌ویان، هاوسهری به‌ بیمانا و گالته‌جاری و پوچ ده‌زانن و وازی لیدینن. نه‌وان ده‌زانن که نه‌وین که‌م ته‌مه‌ن بی یا هه‌میشه‌ زیندوو، ته‌نیا ریگه‌ی رۆشنه بۆ ناهه‌راندنی نه‌وه‌یه‌کی چالاک و بنیاتنانی دونیایه‌کی نو.

له باری په‌ستی هه‌نووه‌کیدا، نه‌وین، بۆ زۆریه شتیکی نامۆیه. دوورکه‌وته‌وه لئی و خراب تیگه‌یشتن لئی بوته‌ باو (مۆد). تاله ناوریسمی و ناسکه‌کانی نه‌وین، به‌رگه‌ی فشار و پیکداچوونه‌کانی رۆژانه ناگرن. گیانی نه‌وین دژوار و ده‌وله‌مه‌نده و ته‌واو له‌گه‌ل هه‌راو هوریای قیزه‌ونانه‌ی کۆمه‌لگه ناگونجیت. نه‌وین له‌گه‌ل که‌سانیکدا که خوازیاری وین، ده‌گریین، نازارده‌چیزئ و ناخ هه‌لده‌کیشن؛ چونکه ناچاره بیسه‌ره‌نجامی هه‌ر رۆژه‌یان له‌هه‌ولداندا بۆ گرتنی قه‌لای نه‌وین، چاودیری بکا.

رۆژیگاریک، پیوان و ژنانیک راده‌بن که توانای چوونه نه‌و قه‌لایه‌یان هه‌بیته. نه‌وان خویان ده‌گه‌بیته‌وه نه‌و قه‌لایه، تاوه‌کو له روناکی و گهرمای نه‌ویندا خاوین ببه‌وه. نه‌گهر دونیا، وه‌چه‌خسته‌وه به‌ په‌یوه‌ندی بنچینه‌یی دۆستانه، به‌ هاودلی و لیک تیگه‌یشتن بسپیریته؛ نه‌ک هاوسهری، به‌لکو نه‌وین بکاته چاودیری نهم شته، چ خیالیک، چ ویناکردنیک، کامه لیه‌تووویی هۆنه‌رانه (شاعیرانه) ده‌توانیت به‌توانایی و هه‌ ژنان و پیوانیک وینا بکات.

www.khushe.ir *

سهرچاوه‌ی لێوه‌رگیروا:

* به‌داخه‌وه له‌م ساته‌دا مالپه‌ری (خوشه) گرفت له دۆمه‌ینه‌که‌یدا هه‌یه و بۆ خوینه‌ران ناگریته‌وه، ده‌توانن بۆ به‌ده‌سته‌نیانی ده‌قه‌که‌ی سهردانی نهم به‌سته‌ره بکه‌ن: <http://sunsite.berkeley.edu/Goldman/>